

Ders : 42**Konu: İYİ MÜSLÜMAN (I)**

İyi Müslüman, iyi niyetli; teslimiyeti tam ve sağlam; sünnete bağlı, yanlış anlayışlardan kendisini korur; İslâm'a göre güzelce yaşar; imanda, ibadette, hayırda ve hayra hizmette devamlıdır; üstün ahlâklı, zararsız, hassas ve duyarlıdır; bütün Müslümanları kardeş bilir ve kardeşçe davranır. Şimdi bunları kısa kısa izah etmeye çalışalım:

1. İyi Niyetlidir

Niyetin yeri kalptir. Kalpte niyet iyi olursa kalp iyi olur; eğer niyeti kötü ise kalp kötü olur. Kalp, iyi olunca dili ve bedeni de etkiler; iyi amelde bulunur; kalp kötü olursa dil ve bedende kötü amelde bulunur. Demek ki insanın iyi olması ve değişimi kalpteki niyetin iyi olması ile başlar.

İşte bundan dolayıdır ki Hz. Peygamber (s.a.v.), dinin dört umde hadisinden birisi olan şu hadisi şerifinde şöyle buyurmuştur:

“Ameller, niyetlere göre değerlendirilir. Herkes yaptığı işin karşılığını niyetine göre alır. Kimin niyeti Allah’a ve Resul’üne varmak, onlara hicret etmekse, eline geçecek sevap da Allah’a ve Resulüne hicret sevabıdır. Kim de elde edeceği bir dünyalığa veya evleneceği bir kadına kavuşmak için yola çıkmışsa, onun hicreti de hicret ettiği şeye göre değerlendirilir.” (Buhârî, Bed’ü'l-Vahy, 1, İmân, 41)

İnsanın niyeti, insandan daha kıymetli olmalıdır. İşte bu insanın niyeti, insana dünyayı veren ve ahirette ebedî cenneti hazırlamış olan Allah’ın rızasını kazanmak olmalıdır.

Niyet o kadar önemlidir ki; sevap işlemeye niyet edip azmetse işleyemese bile işlemiş gibi sevap kazanır; günah işlemeye niyet edip azmetse o günahı, gücü yetse, imkân bulsa işleyecekti, o günahı işlemiş gibi günah yazılır. İşte delili şu hadisi-i şeriftir:

“İki Müslüman birbirine kılıç çektiği zaman, öldüren de, ölen de cehennemdedir.”

Bunun üzerine ben:

Ya Resûlallah! Öldürenin durumu belli, ama ölen niçin cehennemdedir? diye soruldu.

Resulü-i Ekrem (s.a.v.):

“Çünkü o, arkadaşını öldürmeye hırslı (azmetmiş) idi” buyurdu. (Buhari, İman,

22)

İşte bundan dolayı kalbi düzeltmek gerekir. Kalbin düzelmesi, kalbe iyi niyet ve iyi hedef koymakla olur. Kıyamet günü de kurtulanlar, iyi kalpli yani kalbi selim sahibi olan kimselerdir. İşte bunun delili şu ayet-i kerimedir:

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

“O gün, ne mal fayda verir ne de evlat; ancak Allah’a kalbi selim (temiz kalp) ile gelenler (o gün fayda bulur).” (Şuara, 26:88-89)

Niyet o kadar önemlidir ki, niyetinde ihlas olmadığı için riya ile hareket eden âlimin, zengin ve mücahidin, ahirette cehenneme atılacağı haber verilmektedir. (Müslim, İmare, 152)

Yine bundan dolayıdır ki Allah Teâlâ, sadece dış görünüşe değil hem kalbe hem amele bakmaktadır:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ

“Allah Teâlâ sizin yüzlerinize ve mallarınıza değil, kalplerinize ve amellerinize bakar.” (Müslim, Birr, 34)

Kalpdeki niyete bakmakta, ihlâs ne oranda diye; amele bakmakta, sünnete uygun mu değil mi diye. Çünkü niyetin iyi olması, ihlâs oranına göre; amelin iyi olması, sünnete uygunluğa göredir.

2. Teslimiyeti Tam ve Sağlamdır

İyi Müslüman, kalbini, anlayış olarak ilah ve rab olarak sadece Allah'ı kabule teslim eden; bedeni ile davranış olarak ibadet ve itaat ederek teslim olan; malı ile Allah için infak ederek teslim olan; canı ile Allah yolunda cihat ederek teslim olan kimsedir.

Müslüman, teslim olan; Hz. Peygamber (s.a.v.)'in getirdiğine teslim olan demektir. Bunun delili şu hadisi şeriftir:

“Sizden birisi, hevasını getirdiğine tabi kılmadıkça iman etmiş olmaz.” (Tebrîzî, el-Hatip, Mişkâtü'l-Mesâbîh, I, 59, hadis no: 167)

Hz. Peygamber (s.a.v.) iki şey getirmiştir: Usul yani îtikâdî konular; fûru' yani ibadet, ahlâk ve ahkâmı içine alan amelî konulardır.

Bir kimse usule uyar da fûrua uymazsa fâsık olur; usule ve fûrua uymazsa net kâfir olur; usule uymaz da fûrua uyarırsa münafık (yine kâfir) olur.

İyi Müslüman, hem usul hem fûru konularına uyan yani hem tasdik hem tatbik eden kimsedir. Bu konudaki ilâhî ölçü şu ayet-i kerimedir:

لَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

“Hayır, Rabbine yemin olsun ki aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem yapıp sonra da verdiği hükümden dolayı içlerinde sıkıntı duymadan, tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar.” (Nisa, 4:65)

Bu ayet-i kerime, Müslümana şu üç şeyi bildirmektedir:

- Her konuda Hz. Peygamber (s.a.v.)'i hakem kabul edip müracaat etmek
- Hz. Peygamber'in hükmünü, iman gereği kalp ile sıkıntı duymaksızın tasdik etmek
- Hz. Peygamber'in hükmüne, kâmil iman gereği tatbik ederek teslim olmak

İyi Müslüman, İslâm'a göre İslâm'ın bütününe kabul ederek iyi Müslüman olandır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

“Ey iman edenler! Hep birden silme (barış ve güvenliğe, İslâm'a, Allah'a itaate) girin. Şeytanın adımlarına uymayın. Gerçekten o sizin apaçık bir düşmanınızdır.” (Bakara, 2:208)

İyi Müslüman olmaya iç engel, şeytan ve adamlarının işini kolaylaştıran nefsimiz ve hevamızdır. Hz. Ali (r.a.) şöyle demiştir:

“Hakkınızda iki şeyden endişe ederim: Heveslere uymak ve sonu gelmez emeller peşinde koşmak. Heveslere uymak, hakkı görmeyi ve hakka uymayı önler. Sonu gelmez emeller peşinde koşmak da size ahireti unutturur.” (Maverdi, Edebu'd Dünya ve'd Din, Shf. 13)

3. Sünnete Bağlıdır

Sünnet, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in sözleri, filleri ve tasvipleridir. Sünneti, Kur'an-ı Kerîm yani Allah Teâlâ tayin etmiştir. Hz. Peygamber (s.a.v.), Kur'an-ı Kerîm'i beyan edici, ihtilâf edilen şeyleri açıklayıcı; özet olanı detaylandırıcı, genel olanı tahsis edici, müşkil olanı beyan edici, mutlak geleni sınırlandırıcı ve hakkında ayet olmayan konularda hüküm

koyucu konumundadır. Çünkü kendisine gelen emri uygulayan bir beşer olması yanında kendisine vahyedilen olması çok önemli bir yönüdür.

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

“(Biz o peygamberleri) açık delillerle ve kitaplarla (gönderdik). Sana da bu zikri (Kur’an-ı Kerîm’i) indirdik ki, kendilerine indirileni insanlara açıklayasın ve onlar da böylece düşünüp öğüt alsınlar.”(Nahl, 16:44)

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

“De ki: Ben de sizin gibi bir beşerim, ancak bana şöyle vahyolunuyor: İlahınız ancak bir tek ilahdır! Onun için her kim Rabbine kavuşmayı arzu ederse, salih amel (imana uygun amel, ihlaslı amel) işlesin ve Rabbinin ibadetine hiçbir şirk karıştırmasın.” (Kehf, 16:110)

Bu ayetlerden anlıyoruz ki sünneti, Allah Teâlâ tayin etmiştir.

Allah’a itaat da ancak Hz. Peygamber (s.a.v.)’e itaat etmekle gerçekleşir. İşte delili:

مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا

“Kim Resule itaat ederse muhakkak ki Allah’a itaat etmiş olur.” (Nisa, 4:80)

Sünneti terk eden hakkında Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

فَمَنْ رَغِبَ عَن سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي

“Kim sünnetimden yüz çevirirse o kimse benden değildir.” (Buhârî, Nikâh, 1; Müslim, Nikâh, 5; Nesâî, Nikâh, 4; Dârimî, Nikâh, 3) Diğer bir hadisi şerif:

إِنَّ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَأَحْسَنَ الْهُدَىٰ هَدَىٰ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

“Sözlerin en güzeli, Allah’ın kitabı; yolların en doğrusu, Muhammed’in yoludur.” (Buhârî, Edep, 70, İ’tisâm, 2; Müslim, Cum’a, 43)

Niyetle sünnet yani anlayışla davranış, birbirine uymazsa amelî münafıklık olur. Bu konuda takiyye de asla caiz olmaz. Çünkü takiyye, mecbur olmadıkça ve ancak kâfirlerle karşı yapılandır. Kendilerinin dışında başka bir Müslümanı Müslüman olarak tanımıyorsa bu da ancak sapıklık olur.

4. Yanlış Anlayışlardan Kendisini Korur

Yanlış bilgi, yanlış anlayış ve yanlış iman demektir. Doğru bilgi, doğru anlayış demektir. Çünkü insan, bildiğine göre inanır ve bildiğine göre amel eder. Eğer imanına göre amel etmiyorsa; ya niyeti bozuk ya da terbiye olmamış kimsedir.

İyi Müslüman, hakka göre, hak ile, hak için ve hak olan rehberi izleyerek amel eder. Bu konuda Allah Teâlâ şu ayetlerde şöyle buyurmuştur:

الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ

“Hak, Rabbinden (gelen)dir. O halde sakın şüphecilerden olma!” (Bakara, 2:147)

فَذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ

“İşte gerçek Rabbiniz olan Allah budur. Artık Haktan sonra sapıklıktan başka ne var? O halde nasıl olur da döndürülüyorsunuz?”(Yunus, 10:32)

Eğer inanılan ve uygulanan hak değilse bâtil demektir; ister anlayış olsun, ister davranış olsun.

İşte ölçü budur. Ölçüyü kavrayan ve ölçüye göre inanıp ölçüye göre hareket eden daima gelişir ve yükselir; ölçüyü kavramayan, ölçüye göre hareket etmeyen daima değişir ve geriler, belki de ileriye gittiğini zannedebilir.

Yanlıştan korunmak için İslâm, Müslümanlara iki kaynak bırakmıştır. Bu iki kaynaktan su içen, hem bu sudan doyar hem de başka suya ihtiyaç duymaz. İşte bunu bildiren hadisi-i şerif:

إِنِّي قَدْ تَرَكْتُ فِيكُمْ شَيْئَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُمَا : كِتَابَ اللَّهِ وَسُنَّتِي

“Size iki şey bıraktım; o ikisine sarıldığınız müddetçe asla sapıtmazsınız: Allah’ın Kitabı (Kur’ân-ı Kerîm) ve benim sünnetim.” (Muvatta, Kader, 3)

Başka bir hadisi şerifte de dinde olmayanı dinin yerine koymanın merdud olduğu bildirilmektedir:

مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ

“Kim bizim bu dinimizde ondan olmayan bir şey ortaya çıkarırsa, o şey kabul edilmez.” Müslim’in bir rivayeti şöyledir: **“Kim bizim dinimizde olmayan bir şey yaparsa o merduttur, makbul değildir.”** (Buhârî, Sulh, 5; Müslim, Akdiye, 17-18; İbn Mâce, Mukaddime, 2)

Bu ortaya konan dine uymayan ve dinin esaslarına ters olan şeyleri kabul veya uymak Müslümanları parçalar. Çünkü mutlak doğru kaybolunca herkes yanlışını doğru zannetmeye başlar. İnsanlar ancak kendilerinden üstün olanda birleşebilirler. İnsanı yaratan ve yaratanın öğretip eğittiği, vahiyle donattığı zat da elbette insanlardan üstündür. Öyle ise, Müslümanlar ancak Allah’ın Kitabı ve Resulünün Sünnetinde birleşmeliler; ancak bu iki kaynaktan kaynaklanan ölçüye uymalıdır. İşte bu gerçeği şu ayet-i kerime ile ortaya konmuştur:

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السَّبِيلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

“İşte bu benim dosdoğru yolumdur, ona uyun. Sizi Allah yolundan ayırıp parçalayacak yollara uymayın.” (En’am, 6:153)

5. İslâm’a Göre Güzelce Yaşar

Güzel dini, güzelce yaşamak yakışıır. İslâm’ı güzelce yaşamak için, güzelce bilmek, güzelce inanmak ve güzelce uygulamak gerekir.

Güzelce bilmek, kabul ettiğini delil ile kabul etmek, reddettiğini delil ile reddetmek, icma yolundan ayrılmamak, icmaya muhalif olmamaktır. İcmaya muhalif olmaz da delili de varsa farklı içtihadı tabi olabilir. Güzelce inanmak, ihlâs ve teslimiyetlemdir. Güzelce uygulamak, ihsan derecesinde amel etmektir.

Böyle İslâm’ı güzelce yaşayan Müslümana sevap da ona göre olur. Bu konuda Hz. Peygamber (s.a.v.) şu iki hadisi şerifte şöyle buyurmuştur:

إِذَا أَحْسَنَ أَحَدُكُمْ إِسْلَامَهُ فَعَلَّ حَسَنَةً يَعْمَلُهَا تُكْتَبُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ وَكُلُّ سَيِّئَةٍ يَعْمَلُهَا تُكْتَبُ بِمِثْلِهَا حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ

“Sizden biri, Müslümanlığını güzelce yaparsa, işlediği her hayır kendisine on mislinden yedi yüz kata kadar katlanmış olarak yazılır. Yaptığı her kötülük de ta Allah’a kavuşuncaya kadar misli ile (ceza) olmak üzere yazılır.” (Müslim, İmân, 205; Buhârî, İmân, 31)

إِذَا أَسْلَمَ الْعَبْدُ فَحَسَنَ إِسْلَامَهُ يَكْفِرُ اللَّهُ عَنْهُ كُلَّ سَيِّئَةٍ كَانَ زَلَفَهَا

“Bir kul, Müslüman olursa,, İslâm’ı da güzel tertemiz olursa, Allah Teâlâ, evvelce kendisinin yaşamış olduğu bütün kötülükleri örter.” (Buhârî, İmân, 31)

Riya olmaması ve ihlasla olması sureti ile insan haklarını da gözeterek İslâm'ı güzelce yaşayana Allah Teâlâ, çok cömert olduğu ve çalışanın kıymetini bilmesinden dolayı olsa gerek zayi etmeyeceğini ilan etmiştir:

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا

“İman edip de sâlih (imana uygun) amel işleyenler var ya, şüphe yok ki biz öyle güzel işler yapanların mükafatını zayi etmeyiz.” (Kehf, 18:30)

Alınacak Dersler:

1. İyi Müslümanlık, sadece Müslümanım demekle olmaz; iyi Müslüman olmanın şartları vardır.
2. İyi Müslüman olmanın ilk şartı, niyeti düzgün hale getirmekle olur.
3. Samimi bir şekilde hayatı güzel amellerle süslemek de bir başka iyi Müslüman olmanın şartıdır.
4. İyi Müslümanın hayatı sünneti seniyye ile şekillenmelidir.
5. İyi Müslüman, hayatını İslam'ın güzel ahlak örnekleri ile zenginleştirir.

Ödev:

Aşağıdaki hadisi şerifi lafzı ve manası ile ezberleyiniz.

فَمَنْ رَغِبَ عَن سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي

“Kim sünnetimden yüz çevirirse o kimse benden değildir.”